RUSKI INWALID

N°. 131.

PIĄTEK 8. Czerwca 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości kraiowe: s Peterzburga. Królewstwo Polskie: Roskaz dzienny do Woyska Polskiego. — Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Angliia.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S Peterzburga, 8. Czerwca.

Mieszkańce tuteysi z ukontentowaniem widzą postępuiące prace w naprawianiu teatru wielkiego, który od kilkunastu lat stał w ruinach przez pożar, a okoliczności wymagaiące wydatków na rożne ważnieysze przedmioty niepozwalały rządowi zwrócić nań uwagę; lecz dzisiay w spokoyney i szczęsliwey dla Rossyi chwili, w pomyślnym pokoiu, którym ią łaskawa Opatrzność obdarza, wszystko inną przyymuie postać, serca wdzięcznych poddanych w każdey chwili błogosławią rządy naylepszego z Monarchów, którego dobroczynna i oycowska troskliwość, nietylko się zatrudnia przedmiotami chwały i pomyslności ukochanego swego narodu, przez udoskonalenie tak licznych zastępów woyska, przez rozszerzenie i nadanie wolności kraiowemu i zagranicznemu handlowi, przez ustanowienie mądrych praw i urządzeń; lecz nadto wszystko co może bazdziey iescze uprzyiemnic byt narodu, pod słodkiem Jego panowaniem zostaiącego, nie iest mu oboiętnem; z iego to woli w tym roku stolica tuteysza nabyła tyle wygody i ozdoby, przez wyłożenie z obu stron każdey ulicy w trzy łokcie szerokości ciosanym kamieniem, co chodzącym pieszą nieskończoną iest ulgą, i ulicom piękny nadaie widok.

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

ROZKAZ DZIENNY DO WOYSKA POLSKIEGO.

W Kwaterze Główney w Warszawie dnia 23. Maja (4. Czerwca) 1817.

ZA NAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

Postępuie na wyższy stopień.

w Piechocie. Z batalionu Strzelców pieszych Gwardyi, Kapitan Wincenty Wolski, na Podpułkownika, z przeznaczeniem do pułku 4. Strzelców pieszych — nieprzestaiąc liczyć w Gwardyi.

Umieszczony zostaie na powrót.

w Piechocie. Oddalony ze służby Rozkazem Dziennym z dnia 26. Października (7. Listopada) 1816, Porucznik Tomasz Azarowicz, z pułku 2. Strzelców pieszych, z przeznaczeniem do tegoż pułku.

Umieszczony zostaie.

Dla okazaney gorliwości.

w Woysku. Pobieraiący dotychczas pensyę odstawkową, a pełniący służbę w placu Warszawy, Podporucznik Kulczycki, z zostawieniem go przy tychże obowiązkach.

Przyznane ma sobie Starszeństwo.

w Piechocie. Z pułku 5. liniowego, Kapitan Józef Lipiński, od daty 3. Września 1812, po udowodnieniu otrzymania w tym dniu mianowania na stopień Kapitana.

Przechodzi na Reformę.

w Piechocie. Z pułku 4. Strzelców pieszych, Podpułkownik Dobrogoyski, nie przestaiąc liczyć w tymże pułku.

Otrzymuie Dymissyę z pensyą.

w Piechocie. Z pułku 1. liniowego, Kapitan Woyciech Stanisławski.

Otrzymuie żądaną Dymissyę.
Dla słabości zdrowia.

w Piechocie. Z pułku 4. Strzelców pieszych, oddalony ze służby Rozkazem Dziennym z dnia $\frac{11}{23}$. Maia r. b. Kapitan Ignacy Jakubowski.

Wykreślony zostaie z Kontrol.

w Jeździe. Z pułku 1. Ułanów, Porucznik Hippolit Kiedrzyński, zmarły w dniu $\frac{9}{21}$. Maia r. b.

Otrzymuią Urlopy.

w Sztabie Głównym. Z części Jenerała Dyżurnego, Porucznik Jeziorański, na dni 30.

w Gwardyi. Dowódzca szwadronów Strzelców konnych, Pułkownik Siemiątkowski, na dni 15, do Zytomierza.

w Piechocie. Adjutant polowy przy Jenerale Piechoty, Podpułkownik Jabłkowski, na miesięcy 2, do Peterzburga. — Z pułku 1. Strzelców pieszych, Major Płonczyński, na miesięcy 3, i Kapitan Dzierzgowski, na miesięcy 2, oba do Szląska.

w Korpusie Weteranów i Inwalidów. Dowódzca tego korpusu, Pułkownik Bogusławski, na miesięcy 3, do Warmbrun; Podporucznik Zaborowski, na miesięcy 3, do Pruss.

Naczelny Wódz
(Podpisano) KONSTANTY
W. X. R.

Zgodno z Oryginałem:
Jenerał, Szef Sztabu Głównego,
Tolinski.

Z Warszawy, 3. *Czerwca.*

Zeszłey Niedzieli, iako w wigiliią uroczystości Imienin Jego Cesarzewicowskiey Mości, Wielkiego Xiążęcia *Konstantego*, dane było na scenie narodowey widowisko przy oświeceniu całego teatru. Nazaiutrz Jego Cesarzewicowska Mość, powróciwszy z rannego nabożeństwa do swych pokoiów, przyymował powinszowania Namiestnika Królewskiego, Władz kraiowych, tudzież Jenerałów i officerów woysk obu narodów. Wieczorem oświecono miasto.

Z Łowicza, 1. *Czerwca.*

W dniu 28. z. m. miasto nasze miało to szczęście pierwszy raz widzieć w swych murach, Jego Cesarzewicowską Mość, Wielkiego Xięcia *Konstantego* Naczelnego Wodza Polskiego, Brata łaskawie panuiącego nam Monarchy. — Znana dobroć tegoż W. Xiążęcia zobowiązała do tego stopnia serca wszystkich mieszkańców, iż z żalem widzieli opuszczaiącego po krótkiey bytności miasto nasze. Przed swym ztąd wyiazdem raczył oświadczyć publicznie ukontentowanie swoie Naczelnikowi miasta to iest Burmistrzowi za znaleziony w mieście porządek.

Z Radomia, 3. *Czerwca.*

Z liczby dni radości, w których naród cieszy się sposobnością okazania hołdu uwielbienia i wdzięczności słodko panuiącey nad nim Nayiaśnieyszey rodzinie, dzień wczorayszy uroczysty z powodu rocznicy Imienin Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xięcia *Konstantyna*, Naczelnego woysk Polskich Wodza, oznaczony tu został odpowiadaiącym takowym uczuciom obchodem. — Zebrane w dniu tym na sali posiedzeń Kommissyi Woiewódzkiey Władze Woiewódzkie i mieyscowe, udały się w znakomitym orszaku do domu modłów, aby tam wśród urządzonego uroczyście odbytego nabożeństwa błagali Naywyższego o naydłuższe życie i powodzenie Jego Cesarzewicowskiey Mości. — W porze południowey dana była u JW. Zastępcy Prezesa Kommissyi Woiewódzkiey obiadowa uczta, na którey grono zaproszonych osób woyskowych, obywateli i urzędników wszystkich Władz za przewodem Gospodarza spełniło toast zdrowia Jego Cesarzewicowskiey Mości, Wielkiego Xięcia Naczelnego Wodza. — W wieczór mieszkańcy miasta z własney woli oświecili swe domy, między któremi szczególniey iaśniało rzęsistym ogniem pomieszkanie Zastępcy Prezesa Kommissyi Woiewódzkiey. Nakoniec obchód ten uwieńczono wspieraiącym cierpiącą ludzkość czynem, widowiskiem teatralném, przez amatorów wykonaném, z którego dochód na wsparcie ubóstwa oddano.

Z Siedlec, 3. *Czerwca.*

Dzień 2. Czerwca, w którym święcił Imieniny dostoyny Brat naylepszego z Monarchów, Naczelny Wódz naszych Rycerzy; dzień uroczysty w rozległych krainach poddanych dobroczynnemu berłu, zaymuiący tkliwą wdzięcznością z nayczulszą pociechą wszystkich Polaków, w stolicy Województwa Podlaskiego w następuiącym porządku był obchodzony:

Po ogłoszeniu przez dzwony narodowego swieta, wszystkie Woiewódzkie i mieyscowe Władze, wszystkie oddziały woyska, wielu Obywateli i mieszkańców na wezwanie Prezesa Kommissyi Woiewódzkiey zgromadzeni, w kościele podczas Mszy i Hymnu dziękczynnego, składali modły za pomyślność i szczęśliwe powodzenie Jego Cesarzewicowskiey Mości W. Xiążęcia *Konstantego*, a błagali Opatrzność o niezmienne dla niego szczęście. — Z kościoła przeszedłszy do Rządowego domu, zastano zebranych naycnotliwszych z Województwa włościan, którzy na pamiątkę przybycia do *Warszawy* pierwszego nowey Polski Krola, z dobro-

wolney Obywateli ofiary uposażeni, w szczęściu swoich potomków zostawić maią pomnik uszczęśliwienia narodu. Rada Woiewódzka obrzadek czci wiekopomney naylepszego Monarchy chciała obchodzić w dniu Imienin Brata Królewskiego, ażeby uczynić świetnieyszą tę drogą dla wszystkich uroczystość.

JW. *Cedrowski* Prezes Kommissyi Woiewódzkiey zagaił zgromadzenie, a W. *Malski* zastępuiący Prezesa Rady Departamentowey w odezwie do Publiczności, wynurzył co Polacy winni Nayiaśnieyszemu *Alexandrowi*, wspomniał przytém, iak w dowodzie wdzięczności dla teraźnieyszego Monarchy, przez nagrodę godnych względu rolników starali się zastosować do pragnień Króla, żądaiącego szczęścia ludu i odnawiaiącego nam cnoty Wielkich w dawney Polsce Królów.

Z trzynastu szanownych wieśniaków, którzy wszystkie do nagrody posiadali prawa, pierwszy los szczęśliwy otrzymał Paweł *Giziak* z *Proszewa* w Obwodzie Siedleckim, a drugi Szymon *Czubaszek* z Wóytostwa Łukowskiego w Obwodzie Łukowskim. Radość uszczęśliwionych przejęła przytomnych; powinszował im w imieniu wszystkich Prezes Kommissyi Woiewódzkiey, a ieden z Członków Kommissyi przemówił do włościan, aby ci co otrzymuią dar narodowy, uczyli potomków, z iakich powodów i przez kogo udzielony im został; ci zaś, których los ominął, ażeby rozgłaszali sąsiadom swoim, iak cnoty, pracowitość i oddawanie dzieci do szkołek, oprócz uszczęśliwienia, które powszechnie zyskuią, nadaią do nagrody prawo. — Dzień ten radośny zakończony został oświeceniem miasta.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

Z Sztutgardu, 27. Maia.

Dnia wczorayszego Król wydał następuiący reskrypt do Stanów:

My Wilhelm i. t. d. Kochani i wierni poddani! Postęp układów poprzedniczych względem proiektu konstytucyi którąśmy wam podali 3. Marca, przekonał nas, iż traktuiąc tym sposobem interessa, nigdy się niedóydzie do zamierzonego celu, albo przynaymniey wcale poźno dla pomyślności rządu naszego i narodu. Oddawna czas iuż położyć koniec niepewności, zamieszaniom i niespokoyności, w których sie znayduiemy. Sprzeczki rozwlekłe oddzielnie w każdym punkcie proiektu konstytucyi, wcale niedoprowadzą do pomyślnego zakończenia. Kiedy główne części budowy raz będą związane, poprawianie i kształcenie, może się zostawić pomyślnieyszym i spokoynieyszym czasom.

Rozumiemy, iż można iuż stanowić wyrok, nieopuszczaiąc bynaymniey układów, i niezagradzaiąc przeto wolności postanowień waszych.

Co do nas, zdania, które prawa panuiącego czynią przeciwnemi prawom ludu, lub buduią zysk iednych na ściśnieniu wolności drugich, równie nam są obrzydłe, iak nieznaiome. Przeciwnie, przekonani iesteśmy, iż tylko iednostayny wzgląd maiąc na iedne i drugie, porównywaiąc ie wzaiemnie i nadaiąc im należytą zgodę, można zapewnić iedney i drugiey strony pomyślność.

Nie postępowalibyśmy stosownie do takowego uczucia, gdybyśmy niechcieli nadać ludowi naszemu kochanemu, iak aż dopiero po długich sprzeczkach i kilkakroć powtórzonych prozbach prawa, które sądziemy być zbawiennemi dla niego, i mogącemi się zgodzić s podobnemiż dla tronu; wolemy raczey nadadź zaraz, gdyż chętnie zezwalamy na nie; lecz nigdy, żadna pobudka ustronna niemogłaby nas zniewolić do powolności na prożby, którebyśmy sądzili w iakim kolwiek względzie przeciwnemi tronowi, a następnie i interessowi ludu naszego.

Dość więc iest dla mnie kiedym się dowiedział o życzeniach i zdaniach waszego zgromadzenia, w punktach ważnieyszych aktu konstytucyynego, chociaż nie obiawionych przez zupełne postanowienia, okazaiących się iednakże dosyć widocznie w ciągu teraznieyszych obradów.

W odmianach roskazanych przez Nas co do punktów zaprzeczonych w proiekcie konstytucyynym, który tu dołączamy, mieliśmy wzgląd na wyżey wspomniane życzenia i zdania tyle, ile to mogło się zgodzić s powinnościami względem nas samych, i miłego nam ludu, oraz się nieprzeciwić położeniu naszemu, iako członka związku Niemieckiego.

Takie więc iest nasze stałe postanowienie."

Wy także dosyć iesteście przygotowani do tego, kochani i wierni poddani! Dwa lata przeszło, iak konstytucyia Wirtembergska iest przedmiotem waszych prywatnych namyślań: a trzy miesiące upływa, iak proiekt konstytucyi iest w ręku waszym. Ktokolwiek szczerze się zastanawiał, iest wstanie obiawienia wtey mierze zdania swoiego sposobem iasnym i dokładnym, i gdyby tego wymagano po nim, nie może się uskarżać na zbyteczną prędkość.

Przekładamy wam przeto, abyście na posiedzeniu które nastąpi w ośm dni po ogłoszeniu niniejszego reskryptu, oświadczyli stale i nieodmiennie, czy proiekt wam podany uznaiecie i przyymuiecie za akt konstytucyyny, albo też nie chcecie go mieć za taki.

Jeżeli większość głosów będzie za proiektem, konstytucyia natychmiast zaczyna mieć znaczenie, tyle, ile się niebędzie widziało potrzeby w ustępach prywatnych. Nie sprzeciwiamy się temu, abyście wybrali s pomiędzy was Kommissyią s pięciu, albo siedmiu członków, którzy zgodnie s kommisarzami wyznaczonemi przez nas, rozbiorą cały proiekt konstytucyi; a każdy punkt w którym nie uznaią potrzeby odmiany, zachowa swe brzmienie.

Pozwalamy także kommisarzom waszym, aby w punktach które nie ulegaią teraz odmianie oświadczyli chęć utrzymania albo odmiany, i my na takowe oświadczenie wzgląd mieć będziemy. Uchwalone takim sposobem odmiany, będą iescze poddane pod wasze potwierdzenie na następuiącem posiedzeniu Stanów. Z natury rzeczy wypada, aby na przyszłem posiedzeniu więcey było przełożeń względem odmian, aniżeli na póżnieyszem, gdyż dzieło tak wielkie, niemoże bydź natychmiast udoskonalone we wszystkich swych częściach, i że samo doswiadczenie da poznać iak wiele iest urządzeń odpowiednich celowi do którego zmierzano. W takiem zdarzeniu gotowi będziemy przyymować wszelkie przełożenie słuszne.

Tym czasem trzeba, aby prawidło pewne ustanowione było, i w przypadku niezgodzenia się na odmianę, zastępowało prawo.

I w zdarzeniu kiedy proiekt konstytucyi tak przysposobiony odmianami niezostanie przyiętym większością głosów zgromadzenia waszego, z żalem przymuszeni będziemy wyrzec się nadziei ustanowienia konstytucyi przez głosy obrad.

Niejest iednakże zamiarem naszym, ogłosić ią iako prawo; lecz postanawiamy czekać poty, poki lud nasz dobrowolnie i prawnie niebedzie prosił o wprowadzenie konstytucyi, a tym czasem będziemy uważać iakie będą powszechnie przyięte zasady konstytucyi tych państw, które teraz składaią Seym Niemiecki. W tym przeciągu czasu pozwolemy kochanemu ludowi naszemu, używać wszelkich praw, które mu proiekt konstytucyi zapewnia.

Takowe postanowienia są prawdziwym owocem naszego przekonania, i miłości ku ludowi naszemu. Ten kto prawdziwie kocha oyczyznę swoią i Króla, będzie wiedział teraz, czego się ma chwycić.

W Sztutgardzie na Radzie Tayney Królewskiey, Maia 26. dnia 1817.

— Proiekt odmian w konstytucyi, dołączony do reskryptu Królewskiego, iest za obszerny i przeto niemożemy go kommunikować. Król w nim wyraża chęć ustanowienie dwóch izb, mogą się one czasem połączać dla niektórych powierzeń, lecz uchwalać wspólnych postanowień niemogą. Gdyby po trzech latach z doświadczenia przekonano się, iż pomienione dwie izby pożytecznie mogłyby się zamienić na iedną, a rząd i iedna z izb tego były życzenia, chociażby druga izba niechciała na to przystać, dwie izby złączone będą w iedną.

Izba pierwsza co sześć lat nanowo wybierać będzie członków swoich; wybory członków izby nowey, trzema miesiącami przed rozeyściem się starey powinny się odbywać.

Stany koniecznie co rok w trzech pierwszych miesiącach zwołane bydź powinne. Stany w czasie swoiego zwołania będą miały komitet przynaymniey z dwónastu członków składaiący się, s których ośm powinno bydź w Sztutgardzie.

Kassa umorzenia długów, będzie pod dozorem i kierunkiem kommissyi złożoney s członków wybranych przez Króla i Stany. — Administracyia kommissyi poruczona będzie officialistom nazanaczonym przez kommissyią.

A n g l i a.

Z Londynu, 30. *Maia.*

W ostatnich listach otrzymanych z *Buenos-Aires* potwierdza się wiadomość o zwycięstwach otrzymanych przez powstańców w Chili. W depeszach Jenerała *St. Martin* do Dyrektora głównego prowincyi ziednoczonych Ameryki południowey pisanych z *St. Jago* pod datą 22. Lutego, donosi pierwszy o postępach czynności swoich przeciwko Woyska Królewskiego od 5° po dzień 12 tegoż miesiąca. Po mężnem i krwawem spotkaniu się Woysko Królewskie zniesionem zostało, 600 żołnierzy wzięto w niewolę, w liczbie których znayduie się 82 officerów, tyle albo iescze i więcey poległo na placu bitwy. Cała artyleryia, wielkie magazyny, zbroiownie i sztandary pułku Chiliskiego, zostały zdobyczą zwycięzców. Pomienione depesze zakończone są przez następuiące wyrazy. «My w ciągu 24 «godzin skończyliśmy kampaniią, przebyliśmy nay-«wyższe góry w świecie, zwyciężyliśmy nieprzy-«iaciół, i wrócilismy swobodę prowincyi Chili.»